

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese tóta Marti sér'a, -- dar prenumeratiunile se primescu in tóte dílele.

Pretíulu pentru Ostrunguri'a: pre anu 8 fi. pre 1/2 de anu 4 fi. pre unu tríluniu 2 fi. éra pentru Stráinetate: pre anu 10 fi. pre 1/2 de anu 5 fi. pre unu tríluniu 2 fi. 50 cr. in v. a. Unu esemplariu costa 10 cr.

Tóte síodieniele síbanii de prenumeratiune sunt de a se tramite la Redactiunea diurnalului: Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile seprimescu cu 7 cr. de linia, sí 30 cr. tacee timbrale.

In sesiunea de scaldá.

Dam'a Ungari'a: Asi voi, domnulu meu, sà invetiu a innotá, ca nu cumva sà me innecu in detoriele mele.

Profesorele de innotatu: Nu poti, cocóna; — esci pré slaba de plu-
meni!

88

**Programulu si faptele eroice a unui deputatu
„Mandarin“ (ajutantul lui „Mufti“),
si metomorfosarile argatutiului seu
„Flecea.“**

— Hori de pe a óce de pe la Biinsiu. —

Susu pe valea Crisiului,
Chiaru pe siesulu Biinsiului,
Este-unu cercu alegatoriu,
Ce-a 'ngrozitu adeseori,
Pe tiranii-asupritori.

Dér' dorere si amaru,
C'asta-di si pe-acelu otaru,
Au crescutu, pe nesciute,
Polomide-afurisite,
Si-acum'a *cei cumparati*,
Facu totu certe intre frati

* * *

Dér' sà trecemu la poveste,
La povestea fora veste,
Cum adeca si la noi
S'a latitu bôl'a de oi?

*

Erá di de serbatória,
Serbatória 'mbetatória.
Candidare d'ablegatu.
Precum in porunci s'a datu.
Deci cei ce au dreptu la votu,
S'au astrinsu la Biinsiu botu,
Ca s'asculte, sà 'ntieléga,
Pe celu ce voru sà-lu aléga.

Dér' Dómne, ce lovitura,
Si-amara pacalitura.
Teni Cosm'a celu iubitu.
Ca Kozmás ni s'a ivitu.
Si, cu nespusa 'ngamfare,
Ni sbierà in gura mare:
Cà trecendu la „liberali“
Nu cunósce „natiunali“
Ci ca Mefistofele,
Va da cu copitele.
In totu ce nu-e „liberalu“,
Fia càtu de natiunali!
„C'am luptatu cu barbatia,
— Dise Kozmás cu trufia, —
Si nemicu n'am castigatu,
Deci si eu m'am stramutatu.
Am fostu eu si natiunali,
De-acum voiu fi liberalu,
Cà partida mai selintita
Si mai rea, chiaru urgisita,
Ca partid'a natiunala
Nu-e, cà nu seí poruncéla,
Neci s'asculte, neci sà taca,
Candu domnii ni totu ataca,
Ci eutédia sà desfaca.
Trebi, ce nu li spre placere
Domniloru de la potere.
Eu déra m'am càparitu,
Deci Clubulu l'am parasitu,
Si m'am dusu for' amenare.

La celu *Tus'a* sciti voi care. . . .
Sà me faca vr'unu domnu mare . . .
Si-am subscrisu programulu lui,
M'am datu de totu d. . . . omnului;
Deci dér' voi prosti si orbiti,
De mine sà ve lipiti,
Cà pe barb'a mea vi spunu,
In scaritia cum me punu,
Vi voiu respлатi la toti —
„C'o maciuca de trei coti!“

Dup'aceste vorbe late,
Cu forfoiu mare 'ndrugate,
S'aridica ca unu znopu
Vasilica, protopopu,
Si cu mare sbieratiune,
Si mai multa plecatiune,
Mi-lu róga ca sà priimésca,
Slugib'a grea, deputatiésca.

Déra *Kozmás Párt-én* ur,
Ne sentiendu-se siguru,
Mai antaiu s'a apucatu,
Si sà fia-asiguratu,
Unu teneru si-a abonatu,
Care 'n partea romanésca,
Precum si 'n cea unгурésca,
Totu mereu sà cortesiésca,
Si sà-lu laude ne'ncetatu,
Sà reiésca deputatu.

Planulu n'a fostu retacitu,
Cà *Kosmás* a si gasitu
Unu fetioru ludu, tenerelu,
Si la minte usiurelu,
Pe care l'a caimacitu,
Imbetatu si asurditu,
Pana ce a *retacitu*
Si-astu-feliu fostulu bravu surcelu,
S'a facutu argatu mistielu,
Cortesi pentru cei stricati,
Slugutia la renegati:
Si ca sà fia mai gelnicu,
Sà s'arete si elu vrednicu
A facutu unu stégu domnescu,
Stégu domnescu, stégu unгурescu. —
Si ca s'apare dusmanu,
(Elu care acum mai anu,
D'in zelu mare, romanescu,
A ruptu stégulu unгурescu.)
Asta-di ilu inaltia susu,
Ba si pe casa l'a pusu,
Si-a deschisu o lista mare,
Pentr'o mare banchetare,
Banchetare de infratire,
Spre-a lunei risu si uimire!

Éta Kozmás celu vestitu,
Si fiulu celu retacitu,
Cum sunt . . . si ce-au ispravitu . . .
Decandu domnii i-au petitu!

Talmesiu-balmesiu.

(§.) Dlu *Savu P.* capelanu ces. reg. castrense in A. n. este unu celebru artistu in caligrafia, sculptura si pictura.

Meritulu Domniei Sele este cu atatu mai mare, cu catu nu a facutu studiu la vre o academia de bele arti, ci e unu naturalistu numai, era scola i-a fostu si i este propria sa diligintia.

Dinsulu deja are mai multe piese laudabili de caligrafia, sculptura si pictura, pe cari cei ce le-au vedutu le apretinescu multu si vorbescu de ele. —

Septemania trecuta eram in fortareti'a A. in o societate de ofitieri dela militi'a ces. reg.

Si intre altelese facu vorba de naturalistulu nostru si de frumoasele sele piese.

— „Mie mai multu mi place portretulu sociei sele,“ — dise unu sublocotenentu teneru. — „Elu este intru adeveru esecutatu cu multa dibacia, si reprezenta in frumusetiele sele unu angeru dragalasiu chiaru. — Are inse o mare sminta. A-nume i este facutu o cruciulitia pe peptu, fore inse, ca ea sa fia animata de gutu cu unu gaetanu, o firma, ori vre unu lantiu (catusia). Ei bine, cum se pote sa stee a-colo acea cruciulitia singura?“

— „Pre usioru!“ — i respunse unu locotenentu — „ea se tiene a-colo de puterea atractiva a magnetismului d'in peptulu ei, — si nu va sa cada de feliu!“

(§.) La anulu Domnului 1851, a fostu esundatu Muresiulu in Aradu, si totu giurulu lui a statu mai multe dile sub apa. Case multe s'au derimatu; unii s'au innecatu; altii periau de foma.

Magistratulu cetatiei a facutu apelu la indurarea sateniloru d'in districtu.

Pe tempulu acel'a era unu primariu energiosu la Siri'a, Teodoru Suciu ilu chiamá, era poporulu ilu mai poreclise „Dascalu,“ ca-ci era ce-va carturariu si procopsitu.

Acest'a ambla d'in usia in usia pe la omeni dupa pane pentru nefericitii d'in Aradu, si catu a potutu aduna a dusu-o la magistratualnicii d'in Aradu.

— „Pucina pane ni-ati adusu,“ — ilu infruntara falosii amploiatu, in locu sa-i fia multiumitu.

— „A-poi da; vi-ama dusu cata am capetatu!“ — li respunse primariulu — „dera candu noi, satenii, venimu a-ici, la orasiulu *Dvóstre*, neci chiaru apa nu capetamu fore ban!“

(§.) Unu crestinu a desonestatu pre unu vecinu alu seu asemene crestinu, dreptu ce a fostu trasu la lege.

Judecatoriulu: esci acusatatu mai, ca ai desonestatu pre vecinulu teu; este dreptu, seu nu?

Acusatulu: dreptu este, domnule, l'am batujocoritu.

Judecatoriulu: a-poi pentru ce l'ai desonestatu?

Acusatulu: pentru ca m'a injuratu de Domnedieu!

Judecatoriulu: in restempu de dile 8. ai sa-i solvesci fi. 100. si in spese procesuali fi. 25. sub greomentu de esecutiune; ca-ci in contr'a lui Domnedieu tote-su permise, era in contr'a omeniloru nu! Intielegi mai? Apelezi, ori nu?

Acusatulu: a-poi deca merge treb'a asiè: pe pamentu n'am ce apelá, fore apelu la bunulu Domnedieu! . . .

(§.) Unu candidatu de deputatu dietale dupa alegeri capetase o aprindere de grumadi si a-poi vatematu de ghetu si vre o 2. rane pe petiorulu dreptu, in catu avea sa amble legatu la grumadi si capu si de petioru sciopetandu.

Firesce, „nulla calamitas sola.“

Dilele trecute a avutu sa faca o caletoria oficioasa la comun'a B., la puntulu celu mai indepartatu in districtulu Aradului.

A profitatu inse de ast'a ocase, spre a cerceta si pre cuscrii sei iubiti d'in a-propiereea acelei comune. a-nume d'in comun'a Z.

— Dera cu tine ce s'a intemplat? pentru numele lui Dumnedieu! — ilu intrebara cuscrii sei inspaimentati.

— Am onore a me presentá dela batai'a d'in *Chisineu!* — fu respunsulu glumitoriu alu candidatului cadutu.

(§.) In 9—10. Maiu an. cur., cu ocase a alegerei membriloru pentru catastru, bim-basi'a *Keveri* a fostu la *Zimbru* (district. Aradului), si ca omu istetiu si harnicu, ce este, ispravindu unu lucru, s'a prinsu de altulu, a-nume: de a visita cancelari'a bravului notariu, care este unu spine in ochii puterniciloru.

Cancelari'a lui e in celu mai bunu rondu.

Ei dera bim-basi'a totu trebuie sa afie nodulu in papura.

Si alu naibei sa fia, sa vedi, ca l'a aflatatu.

Stati sa vi-lu spunu.

A datu de unu actu, pe care notariulu Const. Talosiu a fostu scrisu *romanesce*: „se ia spre scire si se da primarieloru,“ (firesce, la primarii de tierani romani, cari neci ca sciu alt'a limba).

— Cum cutedia scrie *romanesce* in tier'a Unguresca?

— Da, me rogu, ast'a este limb'a declarata a comunelor si se baséza pe legea nationalitatiloru art. 44. d'in 1868. Si mie reprezentanti'a comunelor nu-mi permite a scrie in o alta limba.

„Asié este!“ — strigara doi tierani zelosi, fitori de facie: Georgiu Halicu juratu si Nicolau Motorc'a representante comunale d'in Iosasielu. — „Noi nu-lu lasamu sa scrie in alt'a limba!“

Bim-basi'a nu s'a acceptatu la atat'a resistintia d'in partea nescaroru tierani simplii, la cari, cu terorismulu seu, ajunsese la titulatur'a de „Mari'a Sa,“ si buna ora ca Irodu imperatulu, candu dadea d'in petioru, inainte de ast'a tota lumea se cutremura de elu. Dreptu-ce aprinsu de mania, ca unu tutcanu, sare la Georgiu Halicu juratulu, si mi ti lu-a luat de lu-a-scosu cu man'a sa a-fore d'in cancelari'a satului; era pre reprezentantele comunale Nicolau Motorc'a mi l'a ocaritu. injuratu, svaditu si batjocoritu, si ce a pusu pe elu, sa nu puna Ddieu neci pre dusmanulu lui celu mai mare, pre dlu bim-basi'a.

Astu-feliu se gata procesulu ungurescu: pe scurtu si bine, in verbalitate si publicitate.

— Denique „potentes potenter agunt,“ — dera nu pone-e lumea.

Totu acelu bim-basia asemene si d'in asemene motivu a facutu si cu scrietoriulu comunale d'in Iosasi (dist. Aradului)

— Ore dlu *De-baiu-da* pentru ce nu si-areta si a-ci energi'a sa. buna ora cum a aretatu-o pe la alegerile de deputati? Ha?

Anecdote.

(D'in magazin'a lui Piticatu.)

„*Diieu scie ce să fie, că-ci de candu sum mire, sentiu greutate de centenariu in anim'a mea.*” — *dise unu teneru in vagonu vecinului seu.*

„*Taci,*” — *respunse acest'a — să nu te audia conductorulu, că-ci vei solvi mai multu.*” —

Unu preutu infruntă pre unu teneru, care nu de multu s'a insoratu, pentru-că neincetatu se certă cu soc'la sa, și in urma dîse: „și cu atătu mai pucînu ve potu escusă, cu cătu voi aru trebui să fii unu corpu și unu sufletu.” —

„Unu corpu și unu sufletu dîci? . . . Die parinte, asî voi să asculti odata la feréstr'a nōstra, că-ci ai crede, că suntemu 20 in casa.” —

Napoleonu, surdiendu malitiosu, intreba pre unu renumitu medicu parisiianu: „Te rogu, spune-mi cati omeni ai actiu de candu practisedi?”

„Sire” — *respunse mediculu — „cum cu 500,000 mai pucini decatu Majestatea Vostra!”* —

Unu preutu predică multu despre minuni. Unu tieranu, care nu potă să fie in curatu cu conceptulu despre minune, se duse dupa liturgia in altariu, să cēra deslucire de la preutu. Preutulu promise a-i implii dorint'a, și i dîse să ascepte pucintelu in biserica. Tieranulu de la unu tempu se aduncă in eugete și combinatiuni, candu d'odata se tredi c'o strasnica palma d'in deretru, astu-feliu in cătu cadu la pamentu. Preutulu lu-intrebă cu tōta liniseea, dēca a sentitu palm'a, sēn ba?

„Da, am sentitu-o, inca cătu de bine!” —

„Vedi, dēra, iubite,” — reflectă preutulu — „dēca n'ai fi sentitu-o, a-poi aru fi fostu minune.” —

Unu docinte intrebă pre unu invetiacele, că cari sunt averile cele mai indelungatu tînetōrie ale omului. Prunculu a respunsu: „*ōtele de feru.*” —

Unu medilocu de a scapă de asē numitii „*armer Reissender*” (vagabundi mai cu sēma.) Dēca vine care-va și cersiesce, intrēba-lu, că pōte-ti inschimbă unu florinu, că-ci n'ai bani merunti? Dēca-ti va respunde că da, atunci să-i dîci iritatu: „Nu ti-e rusine a cersi, dēca ai atāti'a bani?” *ēr' dēca va dīce ba, atunci i reflectēdia liniscitu: „Dēca nu poti, mi pare fōrte reu, n'am ce-ti face!”*

Unu speculantu de bursa totalu ruinatu se facu in urma scrietoriu. Cine-va dîse a-poi despre elu, că mai antaiu papirulu l'a ruinatu pre elu, ēra acum'a elu ruinēdia papirulu. —

A. „Vii asta-di la teatru? Se va representă o piesa nōua: „*Muierea jalusa.*”

B. (suspinandu) „O piesa nōua? comedi'a acēst'a dōra soci'a mea o produce de trei ani de dile.” —

Elu: Dsiōr'a mea, cutediu a te cere să fii soci'a mea.

Ea: Mi-pare reu, Dlu meu!

Elu: Cum, dōra n'am destulu interesu pentru Dta?

Ea: Ba da! interesu destulu, inse pré pucinu capitalu. —

La o venatōria unu rege trase a-supr'a unei vulpe, inse nu o nimeri, și astu-feliu vulpea o tulă la sanetōs'a. „Acēst'a nu-e curtēna,” *dise regele, că-ci dēca ar fi atare, s'ar fi facutu mōrta.*” —

Unu advocatu fienu odata o peroratiuna lunga inaintea judeciului. Advocatul contrariului perdū paciint'a și impotă, că amintitulu advocatu vorbesce pré multu a-supr'a unu lucru baccatolu. Vorb'a adēca eră despre o fantana, pentru a carei posesiune se certau duoi negutiatori de vinu ce sīdeea langa olalta.

„O fantana me rogu, — intrerupse judele pre advocatul impacientu, — nu este unu lucru neimportantu pentru unu negutiatoriu de vinu.” —

Ce-ti numeri degetele? — intrebă unu maestrul (papucariu) pre invetiacelelu seu.

„Numeru cāte femei rele sunt in casa?”

„D'a-poi cāte sunt?”

„Dimprauna cu japunēsa Dtale, sunt sīepte.” Maestrulu numai decātu luă pre prunculu naibei la trei parole.

— „Ba nu!” — strigă acestu-a „am numeratu reu, că ci fore dēns'a sunt sīese.”

Canele unu advocatu fură dela unu macelariu o bucata de carne. Macelariulu intalnindu-se mai tardiu cu advocatulul lu-intrebă:

„Este ore detoriu proprietariulu unu cane să-mi solvēca pretiulu carnei, dēca canele lui a mancatu dela mine carne?”

Advocatululu dîse, că este detoriu.

A-poi atuncia, — replică macelariulu — te rogu să mi platesci 15 grositie pentru carnea, ce canele Dtale a furatu de la mine!”

Advocatululu tacu și plati. Inse dupa ce ajunsē a-casa, se puse și scrisē unu contu pe sēm'a macelariului, care trebui să-i solvēca unu florinu și 15 grositie pentru svatulu ce advocatululu a datu lui.

„Voi inca ati potē să-mi dati o crescere mai buna,” — *dise la prandiu o fetitia parintloru ei.*

„D'a-poi ce? nu-ti convine crescerea ta?” — *intrebă parintele ei mirandu-se.*

„Voi mi-dati pré pucina carne,” — *respunse micuti'a.* —

Unu domnu si-cumpară o peleria de paie și ajungându a-casa intrebă pre servitorulu seu, că cum i stă peler'a?

„Fōrte bine” — *respunse acest'a — „ca și cum ti-aru fi crescutu d'in copu.”* —

Unu pruncu sparse o feréstra. Parintele maniosu lu-agrai:

„Sei tu ce meriti pentru acēsta mistelia?”

Adi, tata, nu pretindu nemie'a,” *dise prunculu istetlu.* —

Intrebări importante.

Tempulu avutu-a mai multu decātu unu dinte?

Cāte spitie are rōt'a tempului?

Fruptele sciintieloru sunt mai apte, ore de fiertu, ori de uscatu? In ērn'a grea cursulu vietii se pōte ore folosi ca cursu de ghiatia?

Culmea glōriei cătu este ore mai naltu preste suprafacea marii?

Cātu de lunga este legatur'a amicitiei și cătu cōsta ore cotulu?

Bucinulu redactiunei.

Dlui I. T. in Lipov'a: se va.

Dlui Constantinu T. in Caransebesiu: costulu abonamentulu pentru 3. Iune este fi: 2. și nu fi. 1. cr. 50. Restezi inca cu cr. 50. Tramite restulu.

An 16bl. Theater Casino & Leseverein in Oravieza: wir bitten um noch 50 fr. vierteljährlig.

Dnisiōrei Mar'a B. in Jul'a: incātu nu ti-ai renoitu abonamentulu pentru noulu triluniu, s'a intielesu de sīue, fore să fii mai avutu necesitate a-ti osteni gentil'a mauntia cu seriērea corespondintiei și a-ti usioră portmoneulu cu cruceri 2, ce i-ai datu pentru portulu postale. Adio damicela, usiōra ca o gazela.